

FORTIDSMINNEFORENINGEN

Landbruksdirektoratet
Postboks 1450 Vika
0116 Oslo
postmottak@landbruksdirektoratet.no

Høringsvar: Ny forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap

Referanse: 19/27640

Dato: 13.09.2019

Vår saksbehandler: BAG

Fortidsminneforeningen viser til Landbruksdirektoratets høringsnotat datert 2. juli 2019. Høringsfristen er satt til 16. september 2019. Fortidsminneforeningen stiller seg positive til det utkastet som er lagt frem. Våre hovedinnspill er:

- kulturlandskapet rundt verdensarven Urnes stavkirke inkluderes i tilskuddsordningen ved en utvidelse av § 2.
- kommunene må sikres tilstrekkelige ressurser og rutiner for å ivareta ordningens formål.

Verdensarvstedet Urnes

Urnes stavkirke er ett av åtte norske verdensarvsteder, og inngår i et åpent og helhetlig kulturlandskap som er avgjørende for stedets karakter. Forskning har vist at det er store biologiske verdier i området og et autentisk kulturlandskap som kan spores tilbake over 3500 år.¹

Da Urnes fikk sin verdensarvstatus i 1979 var det et mindre fokus på bygningers forhold til landskapet, og kun kirkeeiendommen er listeført. De siste kirkene som er innskrevet på listen i 2019 har til sammenligning en buffersone på 635 hektar.² Fortidsminneforeningen mener verdensarvstedet bør vurderes i tråd med dagens helhetstanke, fremfor de tekniske grensene knyttet til verdensarvstatus. Det er avgjørende for verdensarven Urnes stavkirke at kulturlandskapet holdes i hevd. Samtidig kan tilskuddsordningen styrke driftsgrunnlaget for gårdene i området. Forskriften og tilskuddsordningen kan være en viktig brikke i det helhetlige arbeidet for å ivareta verdensarven.

Det geografiske virkeområdet bør begrenses til et område rundt Urnes stavkirke. Det pågående arbeidet med å lage en forvaltningsplan og buffersoneplan for området bør også legges til grunn for arealet omfattet av forskriften.

Kulturlandskapet rundt verdensarven Urnes stavkirke bør inkluderes i tilskuddsordningen ved en utvidelse av § 2.

¹ <https://forskning.no/botanikk-historie-kulturlandskap/fortener-eit-levande-landskap/884456>

² <https://whc.unesco.org/en/list/1523>

Øvrige merknader

Fortidsminneforeningen merker seg at forskriften viderefører formålet og typer tiltak det kan søkes om tilskudd til. Foreningen støtter utvidelsen til av støtte til «kartlegging og dokumentasjon av landskapsverdier og behov for skjøtsel og sikring» som tiltak man kan søke støtte til i ordningen. Jf. § 3.

Den mest betydningsfulle endringen er kommunenes kompetanse til å fatte vedtak etter forskriften. Dette er positivt for å bringe ordningen nærmere tiltakshavere og lokale forhold. Forskriften som sådan berører i liten grad hvordan kommunen skal sikres tilstrekkelige ressurser og kunnskap for å forvalte ordningen på en god måte. Dette aktualiseres særlig i verdensarvområder hvor det kan være behov for spesialkompetanse.

Det mest relevante punktet i forskriften er § 3 «Kommunen skal innhente nødvendig kunnskap om landbruk, natur og kulturminner før vedtak om tildeling av tilskudd treffes». Dette er et viktig punkt, men Fortidsminneforeningen ber direktoratet vurdere hvorvidt dette er en reell mulighet i de minste kommunene, og hvilke tiltak man eventuelt bør se på for å avbøte dette. Vista Analyse utarbeidet i 2012 en rapport på oppdrag fra Riksantikvaren som blant annet undersøkte kommunenes ressurser innen kulturminnevern. Den underbygger dette bildet, hvor mindre kommuner ikke opplever at de har nødvendige ressurser på dette feltet.³

Ola Harald Fjeldheim, Generalsekretær

Fortidsminneforeningen

13.09.2019

³ Fylkeskommunen som regional kulturminnemyndighet, rapport 2012/24 s. 44 flg. Vista Analyse AS.